

HRVATSKA - ČLANICA EU

Kada postane punopravna članica EU, Hrvatska će se sukladno članku 6. Ugovora o Europskoj uniji temeljiti se na načelima slobode, demokracije, poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te vladavini prava, načelima koja su zajednička svim državama članicama. Budući da će poštivati temeljna prava, onako kako su zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ili kako proizlaze iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama Hrvatska će biti zemlja:

- - s usvojenim i provedenim politikama jednakih mogućnosti na tržištu rada
- - s usvojenim i provedenim politikama rodne ravnopravnosti
- - s pristupom nezavisnom pravosuđu koje će u razumnom roku rješavati slučajeve u skladu s praksom Europskog suda za ljudska prava
- - bez korupcije
- - s osiguranim pristupom građanima svim informacijama u nadležnosti javnih službi...

Za one koji žele znati više o Hrvatskoj na putu u Europsku uniju:

<http://www.delhrv.ec.europa.eu/hr> | <http://www.euic.hr> | <http://www.mvpei.hr> | <http://www.entereurope.hr>

POČINJEMO SUĐENIE
ČITANJEM OPTUŽNICE...

UTVRĐUJEM NOVO
ROČIŠTE ZA 90 DANA...

ŽALBA SE UVAŽAVA,
NOVO SUĐENIE POČINJE...

NA OSNOVI MOLBE,
SUĐENIE SE ODGAĐA...
I SRETNI BLAGDAVI!

PRAVO NA POŠTENO SUĐENJE

Zakon o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i protokola br. 1, 4, 6, 7 i 11 donio je Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske 1997. godine.

Republika Hrvatska priznaje nadležnost Europske komisije za ljudska prava u zaprimanju tužbi i sudbenost Europskog suda za ljudska prava u svim predmetima vezanim uz tumačenje i primjenu Konvencije i dodatnih Protokola.

Članak 6.1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ili u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega, svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

U RH veliki problem pravosuđa je dužina trajanja postupaka. Tako, primjerice brakorazvodne parnice ili razdioba imovine ponekad traju gotovo desetljeće.

Europski sud za ljudska prava donio je 25 presuda vezanih uz Hrvatsku u razdoblju od studenog 2005. do rujna 2006. (Komisija Europskih zajednica, Bruxelles, 2006.) Većina presuda donesenih protiv Hrvatske i dalje se odnosi na povredu prava na pravedno suđenje i na dužinu trajanja postupaka prema članku 6. Europskoga suda za zaštitu ljudskih prava.

HALO DRAGA, KAKO
JE NA POSLU? ...KREŠO
VIŠE NEMA TEMPERATURU,
VEĆ SMO I ZADACU NAPISALI...

USPUT, RUČAK TE ČEKA, A
MAMA TI PORUČUJE DA
JE PROCUAO KUPUS...

MUŠKARCI ŽELE BITI DOBRI OČEVI I PARTNERI

Žene više od stoljeća preispituju svoje tradicionalne uloge. U mnogim zemljama žene su imale hrabrosti mijenjati ih. Vrijeme je da muškarci učine isto. I mnogo je dobrih razloga za to. Društvo građeno na partnerstvu između muškaraca i žena znači napredak humanosti - takvo će društvo biti spremnije suočiti se s rizicima svijeta globalizacije.

Danska je u samom vrhu zemalja EU, koje sustavno provode javne politike s ciljem prilagođavanja roditeljskih potreba brige za djecu i potreba zaposlenika za dodatnim obrazovanjem i napredovanjem. U Danskoj muškarci, više nego u drugim zemljama Europe, sudjeluju u kućanskim poslovima i obiteljskim obavezama. Zato Danska ima ravnopravnu uključenost žena i muškaraca na tržištu rada i visoku stopu nataliteta.

Šveđani jednako tako sudjeluju u rođenju djeteta, izostaju s posla najmanje 10 dana kako bi ih proveli sa ženom i novorođenim djetetom.

40% ih uzima očinski dopust kada se žene vraćaju na posao i nije im teško uzeti 10 dana bolovanja kad je dijete bolesno.

Jesu li Danci i Šveđani manje muževni zbog toga što su postali bolji očevi i preuzeli dio neplaćenih kućanskih poslova?

„Ravnopravnost spolova znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim područjima javnog i privatnog života, da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata.“

Zakon o ravnopravnosti spolova, NN 116/03

IZLAZ

RAVNOTEŽA IZMEĐU OBITELJSKOG ŽIVOTA I RADA

Suvremene žene imaju mnogo veću mogućnost izbora na tržištu rada. Od sredine prošlog stoljeća stopa ženske zaposlenosti raste u većini zemalja Europe. Veća zaposlenost žena promijenila je tradicionalne obrasce spolnih uloga u obitelji. Većina zemalja EU, pa i Hrvatska suočavaju se s novim izazovima zbog povećanih zahtjeva za pomirenjem obiteljskog života i rada.

Zbog suprotstavljenosti obiteljskog života i rada trpi petina žena u RH koje žive s partnerima i malom djecom.

Zbog brige o djeci i njihovom odgoju, žene znatno sporije napreduju u karijeri, rade pod povećanim stresom, ponekad su prisiljene birati između obitelji i karijere.

Istraživanje je pokazalo da žene u mnogo većoj mjeri brinu za djecu: uzimaju bolovanje kad je dijete bolesno, brinu se o prehrani djece, njihovoj odjeći, pomažu im u učenju....

Podaci HZZO-a za 2006. godinu pokazuju da su samo 2 muškarca, od njih ukupno 31 550, koristila svoje zakonsko pravo na obavezni porodiljni dopust.

Za ostvarenje jednakih mogućnosti žena i muškaraca važno je i da država uspostavi kvalitetne i dostupne javne servise poput dječjih vrtića ili domova za starije, kao osnovne preduvjete za ostvarenje jednakih mogućnosti žena i muškaraca.

1937

2007

NEPLAĆENI RAD I ŽENAMA I MUŠKARCIMA

Vrijeme koje žene ulažu u neplaćene poslove kao što su vođenje domaćinstva, briga za djecu i starije, jednako je kao i prije 60 godina. Bez obzira na razvoj tehnoloških pomagala u kućanstvu imamo, primjerice, mnogo više odjeće i zato rublje peremo mnogo češće. Sve traži vrijeme, čak i u modernom kućanstvu. Iako se očekivalo da će kućanski aparati, dječji vrtići, domovi za starije osloboditi žene većine neplaćenih kućanskih poslova – to se nije dogodilo. Mnogi europski analitičari došli su do zaključka kako je jedini način smanjenja broja neplaćenih poslova koje u tradicionalnom domaćinstvu obavljaju žene, da muškarci preuzmu dio tih poslova. Jer jednakost u kući je preduvjet za jednakost u svim sferama društva.

U RH većina neplaćenih poslova u domaćinstvu još uvijek je isključiva briga žena. Da je to stvarnost hrvatskih žena slažu se i žene i muškarci:

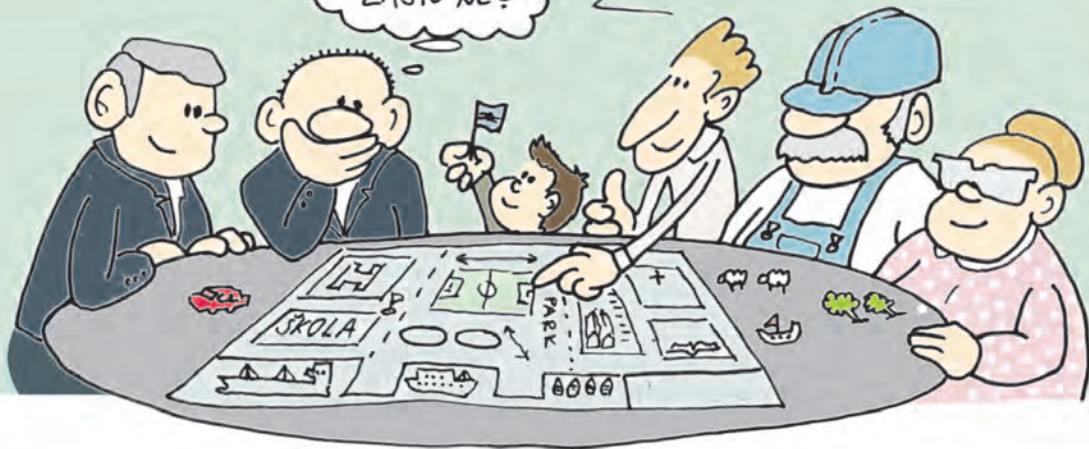
- - pranje rublja: 85% žena izjavljuje da to čine uvijek ili češće nego suprug, partner, a jednako za supruge/partnerice tvrdi i 88% muškaraca
- - glačanje: 85% žena i 87% muškaraca odgovorilo je da to u njihovoj obitelji češće radi supruga/partnerica
kuhanje: 79% žena i 80% muškaraca navodi ga kao posao koji uvijek ili češće obavlja žena
- - pranje posuđa: 77% žena i 79% muškaraca opisuje kao posao koji u njihovoj obitelji uvijek ili češće radi žena

Za one koji žele znati više posjetite:

<http://www.gender-equality.webinfo.lt/links.htm> | <http://www.ured-ravnopravnost.hr> | http://www.ravnopravnost@prs.hr

...A USRED KVARTA HTJELI
BISMO NOGOMETNO IGRALIŠTE!

ZAŠTO NE?

U GRADU RIJECI – GRAĐANI SUDJELUJU

U gradu Rijeci dovršen je proces izrade dokumenta o suradnji grada Rijeke i udruga građana.

Radna skupina izradila je nacrt Povelje o suradnji. Konačan prijedlog Povelje usvojili su i predstavnici udruga i Gradsko Vijeće Grada Rijeke.

Članovi Odbora izabrani iz članstva organizacija civilnog društva i Grada, koordiniraju provedbu svih aktivnosti iz Povelje te tako osiguravaju kontinuirano sudjelovanje građana u razvoju i napretku svog grada.

Povelja o suradnji dokument je Grada Rijeke kojim se osmislila dugoročna politika prema civilnom društvu, okvir suradnje i načini financiranja ključnih razvojnih aktivnosti.

Pozitivan europski i riječki primjer lako se može primjeniti i na sve druge gradove i općine u RH.

Za one koje žele znati više:

http://europa.eu.int/comm/civil_society/coneccs/index_en.htm.

http://europa.eu.int/comm/governance/docs/comm_standards_en.pdf.

http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/wdc/2000/com2000_0011en01.pdf.

... NE BRINI, SVE
IDE PO PLANU ...

PRAVO NA
PRAVO!

PRAVO
NA GRAD

HOĆEMO
ODGOVOR(N)E

PRAVO, A
NE KRIVO

PRAVO NA GRAD – I GRAĐANI ODLUČUJU

Bijela knjiga Europske Unije o upravljanju (EU White Paper on Governance), koju je 2001. godine usvojila Europska komisija, promiče snažniji dijalog između civilnog društva i centralne te lokalnih vlasti, postavljajući kao najvažnije principe otvorenost vlasti, sudjelovanje građana, odgovornost i efikasnost.

Kao ključne metode za ostvarenje tih principa navedeni su: dijalog, konzultacije te partnerstvo vlasti i civilnog društva. Europa je prihvatila te metode kao dio unutarnjeg procesa uključivanja organizacija civilnog društva u donošenje odluka.

Proces konzultacija sa zainteresiranim skupinama smatra se ključnim načelom upravljanja, jer su građani važan akter u razvoju zajednice. Radi postizanja što boljih rezultata, Europska komisija provodi procese konzultacija sa zainteresiranim stranama prije usvajanja odluka, što traje nekoliko mjeseci.

JEDNAKA PLAĆA ZA ISTI RAD

Još je davne 1871. godine mlada učiteljica Marija Jambrišak u staroj zgradi kazališta na Markovom trgu, danas Vlade RH, tražila jednake uvjete rada i jednaku plaću za žene i muškarce. Istraživanja u RH, gotovo stoljeće i pol kasnije, pokazuju da su žene za svoj rad u prosjeku slabije plaćene nego muškarci.

Nejednakost primanja je diskriminacija, stoga su poslodavci dužni jednako plaćati muškarce i žene za isti rad ili rad jednake vrijednosti.

Obveza uvođenja načela jednake plaće za jednak rad, odnosno rad jednake vrijednosti proizlazi iz Direktiva Vijeća i Europskog parlamenta (75/11/117/EEZ 2002/73/EZ) o usklađivanju zakonodavstva država članica, i predstavlja važan i neizostavan dio pravne stečevine koji se odnosi na spolnu diskriminaciju. Hrvatsko zakonodavstvo to načelo sadrži u Zakonu o radu i Zakonu o ravnopravnosti spolova.

80% građana/ki RH podržava tvrdnju da u budućnosti muškarci i žene primaju jednaku plaću za isti posao.

U slučaju nejednakih primanja za isti posao svi imaju pravo na suđenje, a teret dokazivanja snosi poslodavac. U slučajevima takve diskriminacije oštećene/i se mogu obratiti i Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova. Ona može potaknuti proces pregovaranja te ima pravo predložiti, upozoriti i dati preporuku kako razriješiti problem.

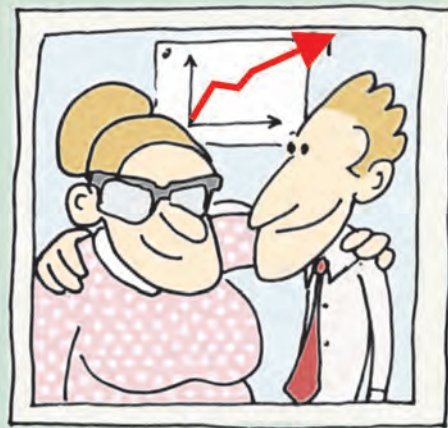
ZA ŽENE NISU REZERVIRANI SLABIJE PLAĆENI POSLOVI

Iako su žene korektniji zaposlenici, *jer što počnu to i dovrše, odgovornije su i predanije...* za njih su u RH rezervirana slabije plaćena radna mjesta, jednostavniji poslovi, poslovi s manjom mogućnošću napredovanja.

Žene rade u djelatnostima s ispodprosječnim primanjima (tekstilna industrija, trgovina na malo, servisne službe), na niže rangiranim poslovima, a prednjače i u tzv. sivoj ekonomiji. Gotovo polovina (47,8%) zaposlenih žena radi u četiri podcijenjena i potplaćena sektora (tekstilna industrija, obrazovanje, zdravstvo, socijalni rad).

Na rukovodećim položajima 100 najvećih tvrtki u Hrvatskoj tek je 6% žena. Prema istraživanju CESI (2007) samo je 22,5% direktorica/ravnateljica.

Trend u zapošljavanju je da tvrtke s više zaposlenih žena i dalje zapošljavaju žene, dok tvrtke s više zaposlenih muškaraca i dalje zapošljavaju muškarce, što dodatno razdvaja poslove na tipično muške i tipično ženske – pritom su ženski slabije plaćeni.

DJELATNIK MJESECA

MUŠKARCI I ŽENE ZAJEDNO POVEĆAVAJU PRODUKTIVNOST TVRTKE

Muškarci sami svjedoče - kada žene postanu dio, dotad isključivo, muškog radnog tima, tim postaje kompetentniji. Žene, zbog kulturalne različitosti, u radnu sredinu unose drukčiji stil komunikacije: uvažavanje, povećanu točnost, ozbiljnije pripremanje sadržaja sastanaka. Uglavnom, žene traže i dopuštaju mnogo širem krugu zaposlenika/ica da sudjeluju u donošenju odluka, one traže dogovor uz uvažavanje većeg broja mišljenja, pokazuju spremnost čak odstupiti od svojih stavova u interesu većine i tako postižu ciljeve mnogo efikasnije.

Kada muškarci i žene rade zajedno, međusobno se discipliniraju i ohrabruju. Time se potiče osobni napredak muškaraca i žena, tvrtke za koju rade, ali i napredak cjelokupnog društva. Jedino žene i muškarci zajedno, uvažavajući međusobne različitosti, mogu ostvariti rodnu ravnopravnost u radnoj sferi.

Povećanje BDP-a u EU za 2,3% može se objasniti povećanjem ekonomske aktivnosti žena.

O politici jednakih mogućnosti na tržištu rada više možete saznati na:

<http://www.ured-ravnopravnost.hr> | <http://www.ravnopravnost.cesi.hr> | http://ec.europa.eu/employment_social/

...NE DAJEMO
INFORMACIJE
TELEFONOM...

POŠLOŠE

...MORATE PRVO
NA URUDŽBENI,
A POSLIJE PO
SLUŽBENI
BILJEK...

OVO NIJE OVJERENO KOD
JAVNOG BILJEŽNIKA U
DEVET KOPINA... SLJEDEĆI!

ASUA 9
06 21 - 06 8

...S TIM PRVO MORATE U
ŽUPANIJSKI, ALI ONI SU NA
GODIŠNJE... A I MI SMO NA PAUZI...

PRAVO NA INFORMACIJE

Sloboda informiranja, uključujući i pravo na dostupnost informacija kojima raspolažu tijela javne vlasti, odavno je priznato kao temeljno ljudsko pravo, koje je zaštićeno Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te Konvencijom o pristupu informacijama, međunarodnim ugovorima i odredbama Ustava Republike Hrvatske.

Pravo na pristup informacijama osobito je značajno u tranzicijskim zemljama u kojima tijela javne vlasti još uvijek nedovoljno poštuju načelo javnosti rada, jer je pravo na informaciju jedan od mehanizama u borbi protiv korupcije i instrument kojim građani nadziru vlast.

S obzirom na važnost koje pravo na slobodan pristup informacijama i dokumentima, kojima raspolažu tijela javne vlasti, ima u demokratizaciji društva, općem nadzoru nad radom tijela javne vlasti te u suzbijanju korupcije, Hrvatski je sabor krajem 2003. godine usvojio Zakon o pravu na pristup informacijama (Narodne novine 172/03.)

Europska je unija u svojem osnivačkom ugovoru utvrdila pravo na dostupnost podataka u posjedu Europskog parlamenta, Komisije i Vijeća ministara, a u Povelji o osnovnim pravima Europske unije zajamčila je građanima Unije slobodan pristup informacijama.

U Europi je to pravo prva uredila Švedska još 1776. godine.

HVALA ŠTO STE ZVALI,
RJEŠENJE
STIŽE ...

DRŽAVNA
ADMINISTRACIJA

3 MINUTE KASNIJE...

SLAVKO, ŽAO MI JE,
NEMAMO SLOBODNIH GOLUBOVA, A
Gosp. JOŽO ČEKA RJEŠENJE ...

NEMA
FRKE,
LETIM ...

B.a.B.e.

Grupa za ženska ljudska prava

Ilica 16, 10 000 Zagreb

tel: 01 46 63 666 / fax: 01 46 62 606

e-mail: babe@babe.hr

www.babe.hr / www.ekviva.net

Ova publikacija nastala je uz financijsku pomoć
Europske unije. Za sadržaj iste isključivo su
odgovorne B.a.B.e., Grupa za ženska ljudska prava i
ne može se smatrati službenim stavom EU.

Projekt je financijski podržao:
Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH

